

Tema 5

Materials terrestres II:

Les roques

5

Metamorfisme i roques metamòrfiques

▶ ESQUEMA

▶ RECURSOS

▶ INTERNET

◀ SURT

◀ ANTERIOR

▶ INICI

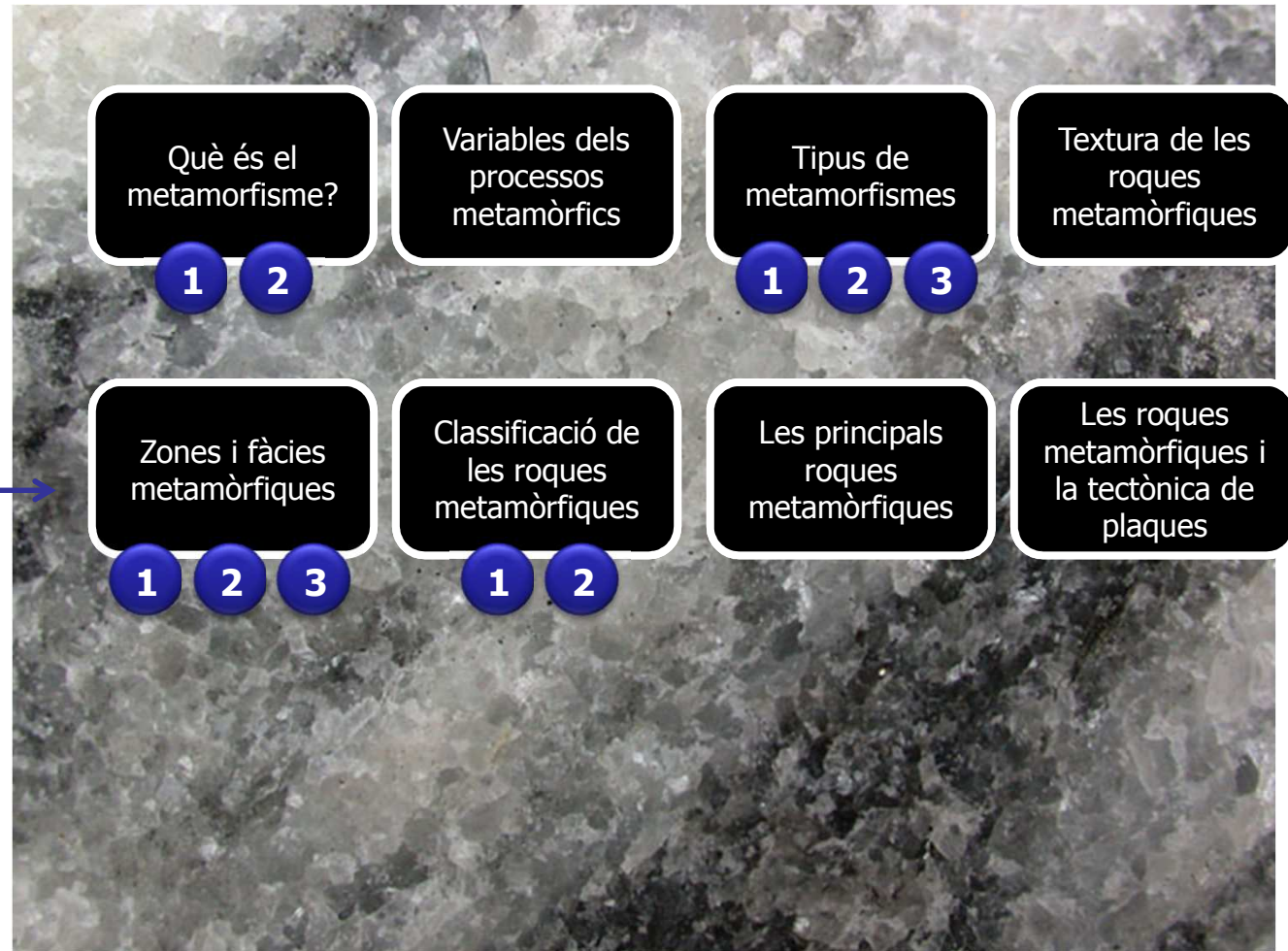
▶ ESQUEMA

▶ RECURSOS

Esquema de continguts

Metamorfisme i l'arquitectura de les roques

Recursos per a l'explicació de l'unitat

- ▶ [Graus d'intensitat del metamorfisme](#)
- ▶ [Roques metamòrfiques](#)
- ▶ [Efecte de la temperatura en el metamorfisme](#)
- ▶ [Reaccions metamòrfiques més comunes](#)
- ▶ [Metamorfisme regional](#)
- ▶ [Metamorfisme local](#)
- ▶ [Textures equigranulars](#)
- ▶ [Textures amb orientació](#)
- ▶ [Textura de les roques metamòrfiques: granoblàstica](#)
- ▶ [Textura esquistosa](#)
- ▶ [Textura porfiroblàstica](#)
- ▶ [Textura de les roques metamòrfiques: gnèissica](#)
- ▶ [Zones metamòrfiques](#)
- ▶ [Faciès metamòrfiques I](#)
- ▶ [Faciès metamòrfiques II](#)
- ▶ [Classificació de les roques metamòrfiques: metamorfisme regional](#)
- ▶ [Classificació de les roques metamòrfiques: metamorfisme de contacte](#)
- ▶ [Roques metamòrfiques: exemples I](#)
- ▶ [Roques metamòrfiques: exemples II](#)
- ▶ [Roques metamòrfiques: exemples III](#)

- ▶ [Les roques metamòrfiques i la tectònica de plaques](#)

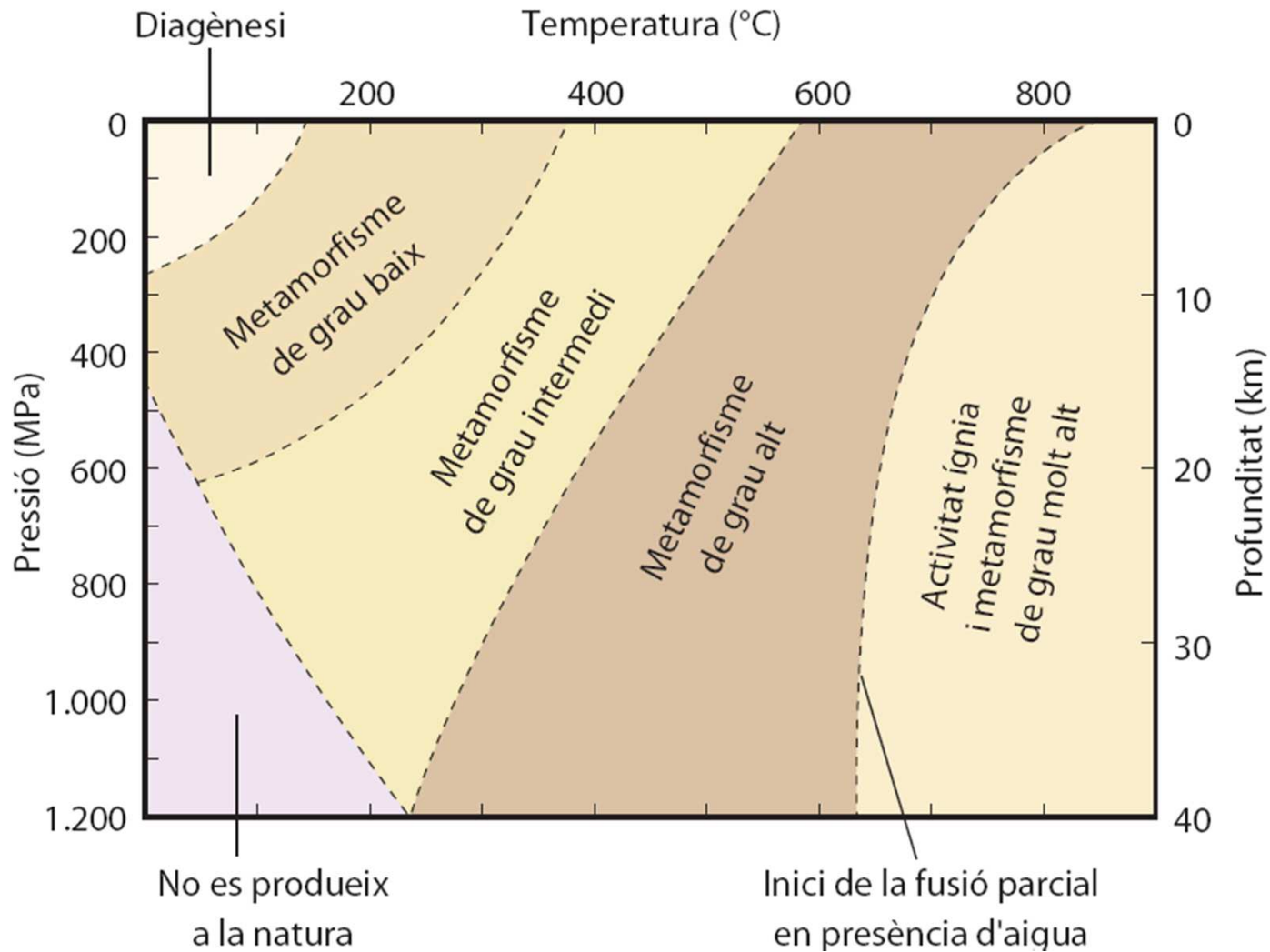

Enllaços

Graus d'intensitat del metamorfisme

Roques metamòrfiques

La pressió afavoreix el comportament plàstic de les roques i dóna lloc a la formació de plects i a la reorientació dels grans minerals.

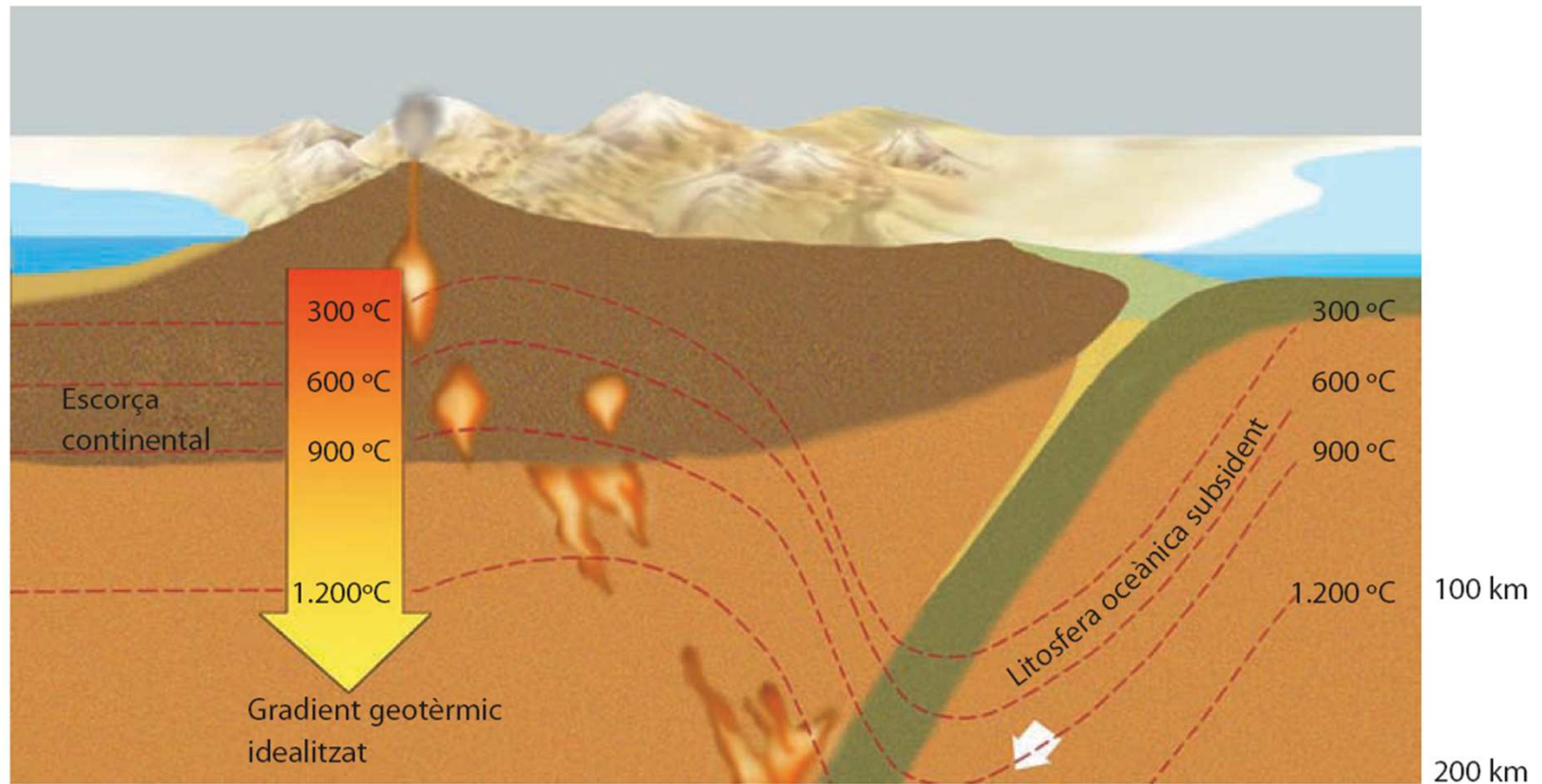
Cristall de granat en una roca metamòrfica. El granat apareix en el metamorfisme.

L'andalusita es forma per recristal·lització de roques riques en quars i feldspats en condicions de pressió i temperatura relativament baixes.

Efecte de la temperatura en el metamorfisme

Reaccions metamòrfiques més comunes

Reaccions en roques silicatades	$(\text{Mg, Fe})_7\text{Si}_8\text{O}_{22}(\text{OH})_2 = 7(\text{Mg, Fe})\text{SiO}_3 + \text{SiO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ Amfibol Piroxè Quars Aigua
	$(\text{Mg, Fe})_3\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})_4 + \text{KAlSi}_3\text{O}_8 = \text{K}(\text{Mg, Fe})_3\text{AlSi}_3\text{O}_{10}(\text{OH})_2 + 2\text{SiO}_2 + \text{H}_2\text{O}$ Clorita Feldspat potàssic Biotita Quars Aigua
	$3(\text{Mg, Fe})_3\text{Si}_2\text{O}_5(\text{OH})_4 + \text{Fe}_3\text{O}_4 + 6\text{SiO}_2 = 3(\text{Mg, Fe})_3(\text{Fe, Al})_2\text{Si}_3\text{O}_{12} + 6\text{H}_2\text{O} + \frac{1}{2}\text{O}_2$ Clorita Magnetita Quars Granat Aigua Oxigen
	$\text{KFe}_3\text{AlSi}_3\text{O}_{10}(\text{OH})_2 + \frac{1}{2}\text{O}_2 = \text{KAlSi}_3\text{O}_8 + \text{Fe}_3\text{O}_4 + \text{H}_2\text{O}$ Biotita rica en ferro Oxigen Feldspat potàssic Magnetita Aigua
Reaccions en roques carbonatades	$\text{CaCO}_3 + \text{SiO}_2 = \text{CaSiO}_3 + \text{CO}_2$ Calcita Quars Wol-lastonita Diòxid de carboni
	$\text{CaMg}(\text{CO}_3)_2 + 2\text{SiO}_2 = \text{CaMgSi}_2\text{O}_6 + \text{CO}_2$ Dolomita Quars Piroxè Diòxid de carboni

Metamorfisme regional

Gorges de Sant Vicenç al Canigó; les roques que afloren en superfície són fruit del metamorfisme regional.

Metamorfisme local

Falla de Titus Canyon, Death Valley, Califòrnia.

L'altiplà de Nullarbor, Austràlia, està recobert per una extensa capa de tectites

Textures equigranulars vistes al microscopi de llum polaritzada

Quarsita

Gneis

 SEGÜENT

 SURT

 ANTERIOR

 INICI

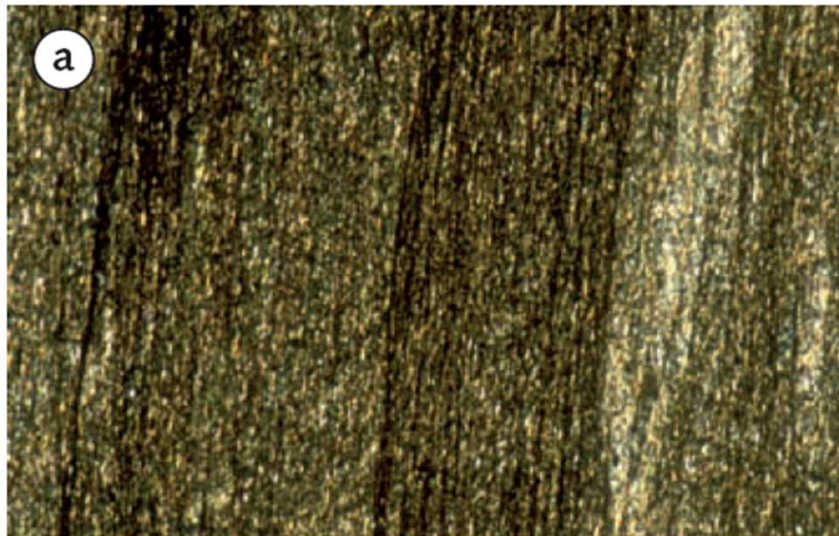
 ESQUEMA

 RECURSOS

Textures amb orientació

Pissarra amb foliació vista al microscopi de llum polaritzada.

Esquist amb una esquistositat molt marcada.

 [SEGÜENT](#)

 [SURT](#)

 [ANTERIOR](#)

 [INICI](#)

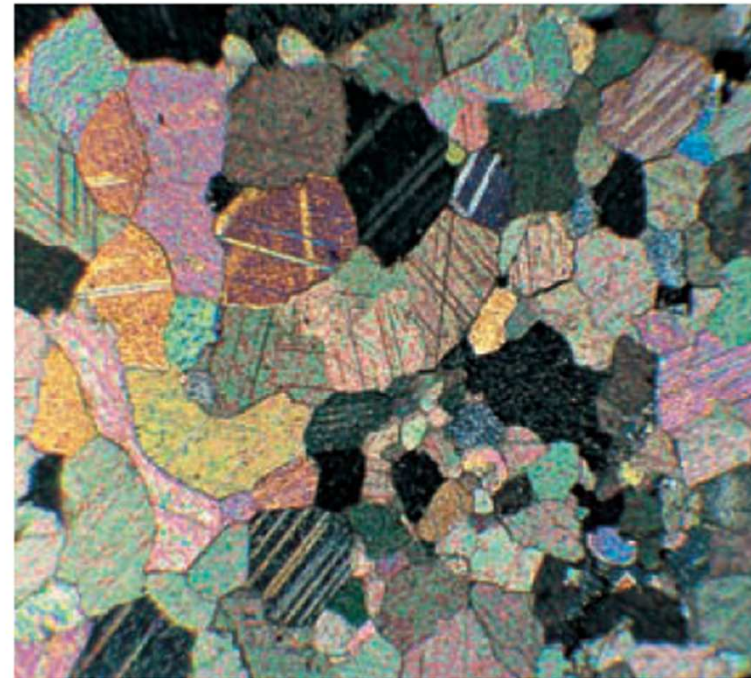
 [ESQUEMA](#)

 [RECURSOS](#)

Textura de les roques metamòrfiques: granoblàstica

Marbre amb textura granoblàstica. Els cristalls de calcita són lleugerament inequigranular i sense cap orientació preferent.

 [SEGÜENT](#)

 [SURT](#)

 [ANTERIOR](#)

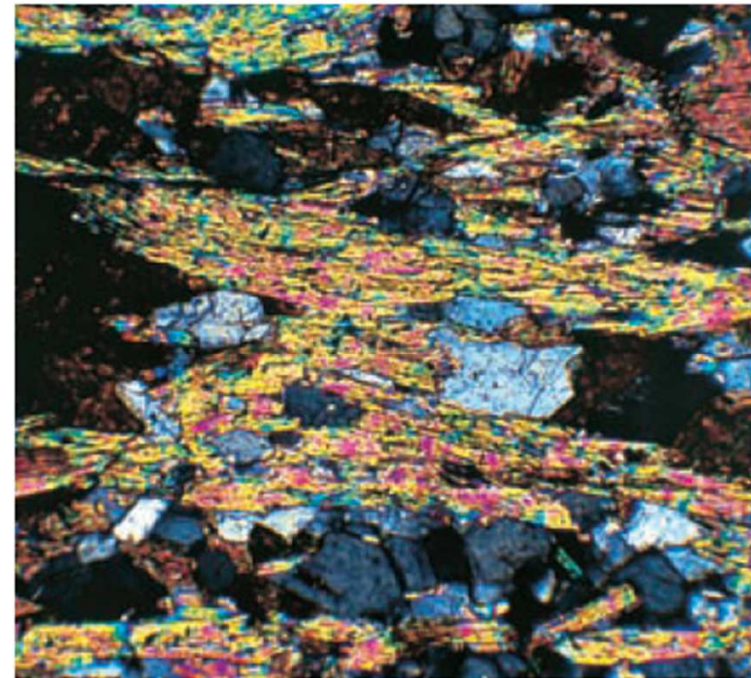
 [INICI](#)

 [ESQUEMA](#)

 [RECURSOS](#)

Textura de les roques metamòrfiques: esquistosa

Esquist amb textura esquistosa. Els cristalls laminars, en aquest cas fil·losilicats, mostren una pronunciada orientació.

 [SEGÜENT](#)

 [SURT](#)

 [ANTERIOR](#)

 [INICI](#)

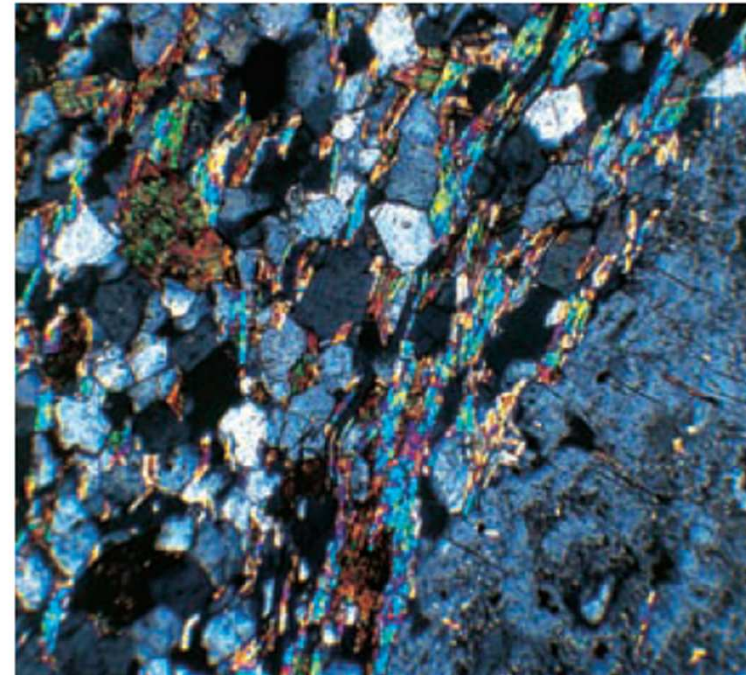
 [ESQUEMA](#)

 [RECURSOS](#)

Textura de les roques metamòrfiques: porfiroblàstica

Esquist amb textura porfiroblàstica. Els fil·losilicats, els únics amb cristalls laminars, envolten el porfiroblast.

 [SEGÜENT](#)

 [SURT](#)

 [ANTERIOR](#)

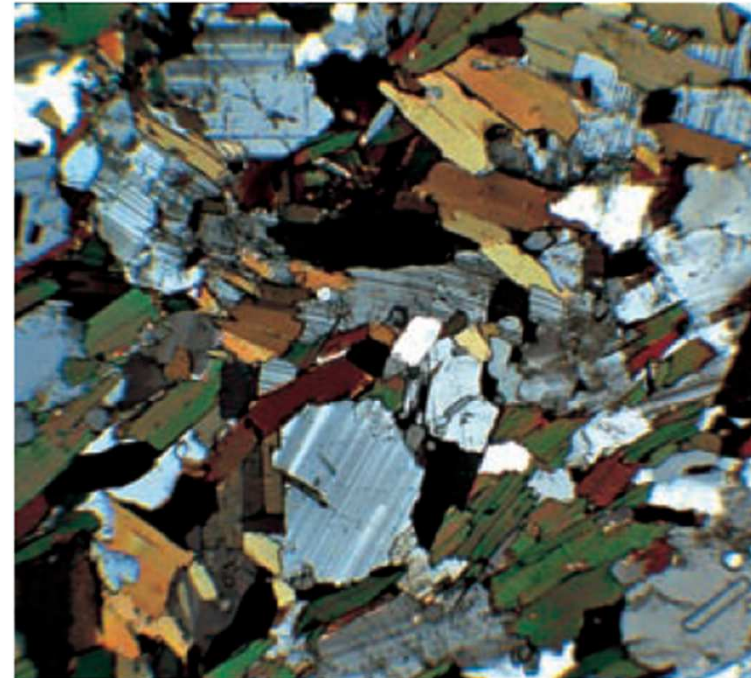
 [INICI](#)

 [ESQUEMA](#)

 [RECURSOS](#)

Textura de les roques metamòrfiques: gnèissica

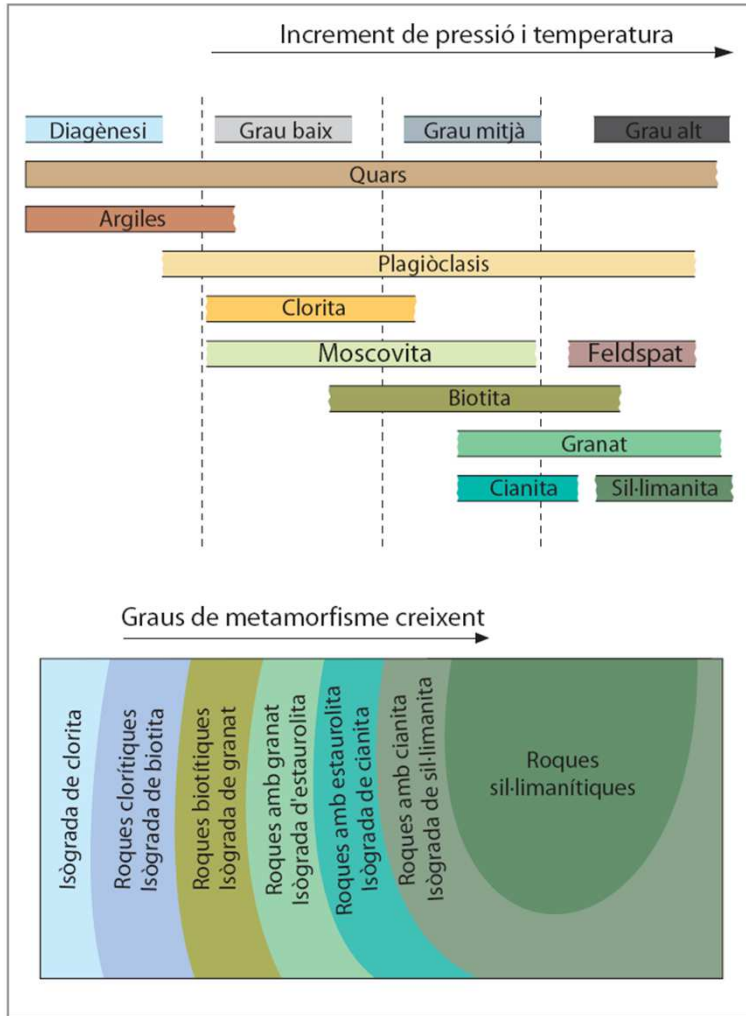
Gneis amb textura gnèissica en què s'observen els porfiroblasts de quars i feldspats envoltats per una matriu de cristalls orientats, principalment fil·losilicats.

Zones metamòrfiques

Esquist amb sil·limanita.

Exemple de zones metamòrfiques i minerals índex associats en augmentar el grau de metamorfisme.

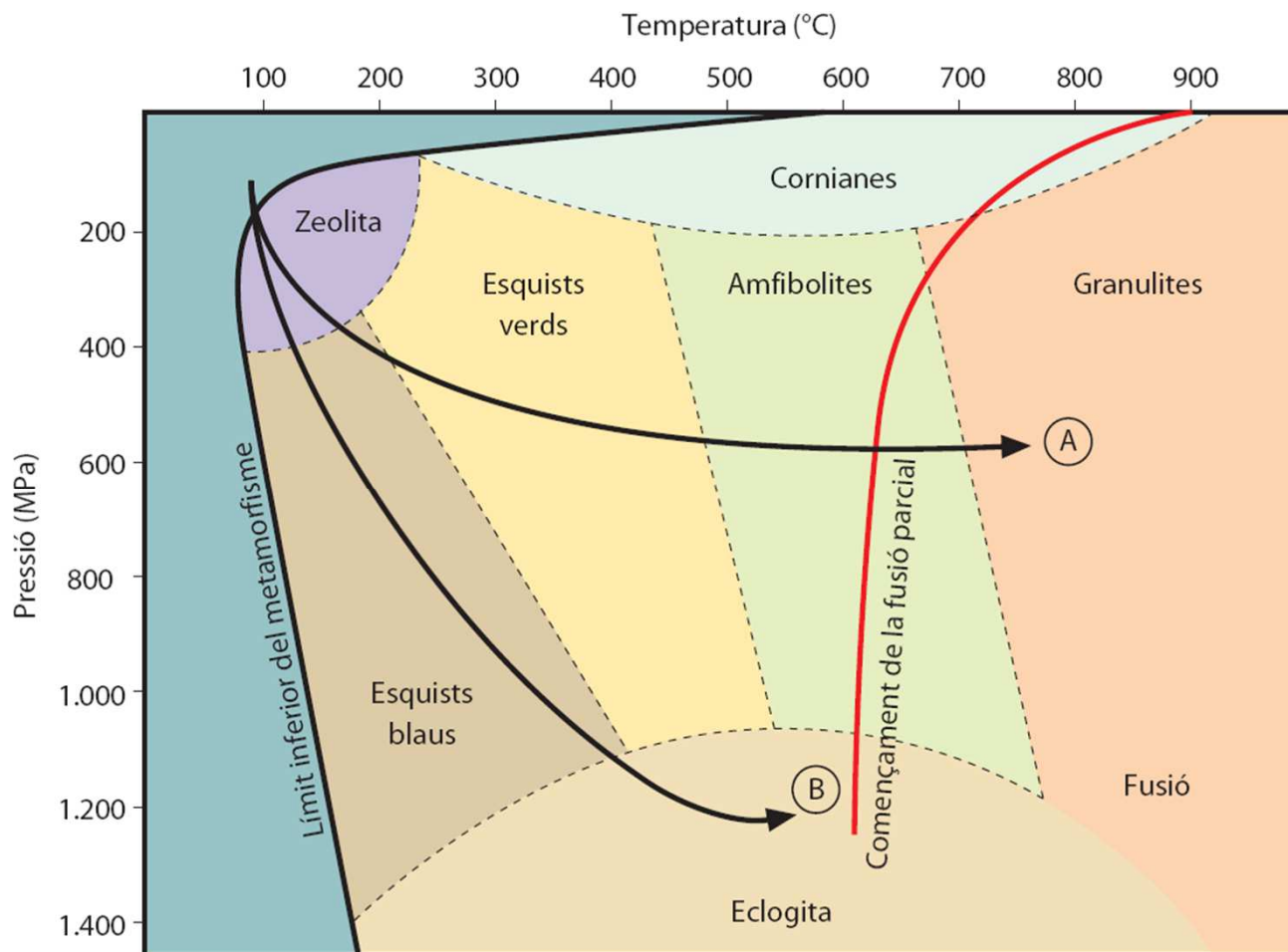
Faciès metamòrfiques: pressió, temperatura i minerals

		Temperatura (°C)	Pressió (MPa)	Mineral típic	Fàcies metamòrfiques
Escorça continental	Temperatura proporcional a la pressió	< 200 °C	< 300	Zeolita	Zeolítica
		200-450 °C	300-1.000	Clorita	D'esquists verds
		450-650 °C	300-1.000	Amfibol	D'amfibolites
		> 650 °C	300-1.200	Sillimanita	De granulites
	Temperatura baixa, pressió alta	100-200 °C	300-800	Glaucòfana	D'esquists blaus
	Pressió alta	200-600 °C	> 1.100	—	D'eclogites

Faciès metamòrfiques: interval de pressió i temperatura

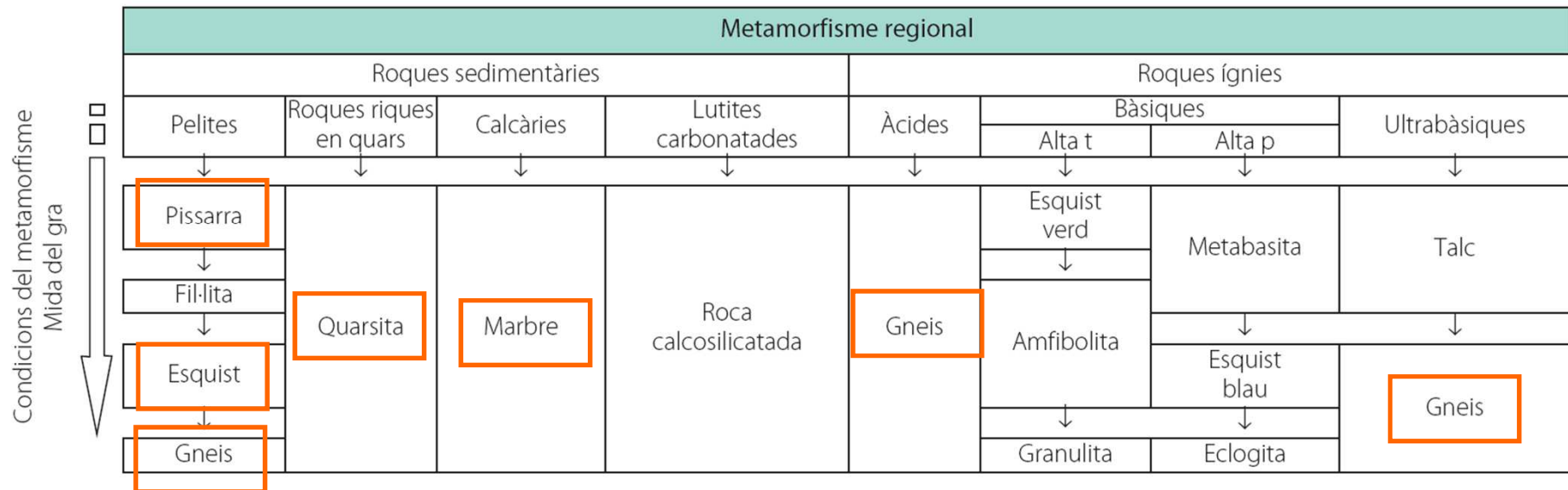

Les fletxes indiquen dues trajectòries possibles de l'evolució del metamorfisme. En la trajectòria A, a baixa pressió, un augment gradual de la temperatura produeix una seqüència que evoluciona des de la fàcies zeolítica fins a la fàcies de granulites. Si es produeix un augment de la pressió i la temperatura, els canvis metamòrfics segueixen la seqüència marcada per la trajectòria B.

Classificació de les roques metamòrfiques: metamorfisme regional

Pressió ↑

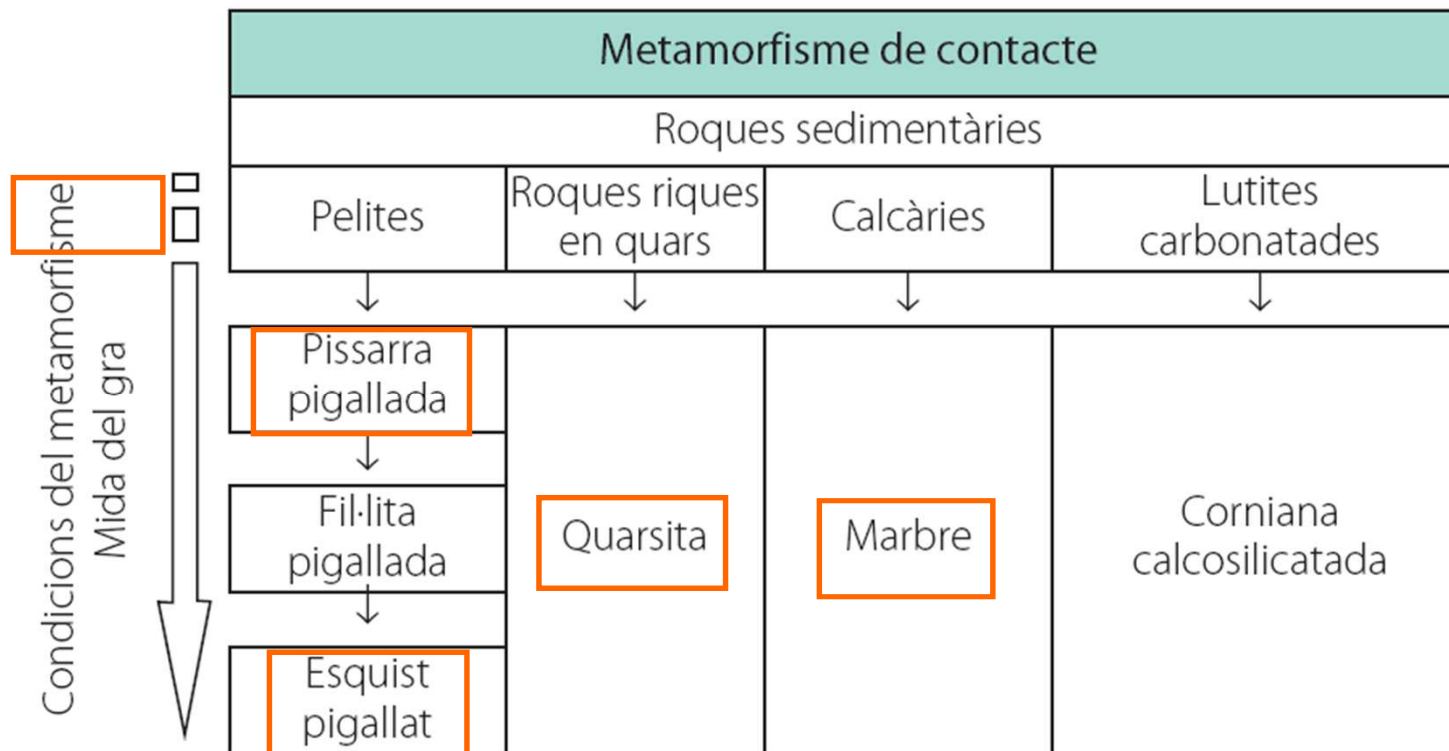

Classificació de les roques metamòrfiques: metamorfisme local

- **Metamorfisme local de contacte T↑**
- Metamorfisme de dislocació o cataclàstic (deformacions, falles,...)
- Metamorfisme de xoc (meteorit,...)

Metamorfisme tèrmic = Metamorfisme de contacte

Metamorfisme dinàmic

Metamorfisme dinamotèrmic = Metamorfisme regional

Roques metamòrfiques: exemples I

Esquist verd.

Corneana.

Eclogita.

Amfibolita.

Roques metamòrfiques: exemples II

Pissarra pigallada.

Fil·lita pigallada.

Esquist pigallat.

 SEGÜENT

 SURT

 ANTERIOR

 INICI

 ESQUEMA

 RECURSOS

Roques metamòrfiques: exemples III

Quarsita.

Marbre.

Talc.

 [TORNA](#)

 [SURT](#)

 [ANTERIOR](#)

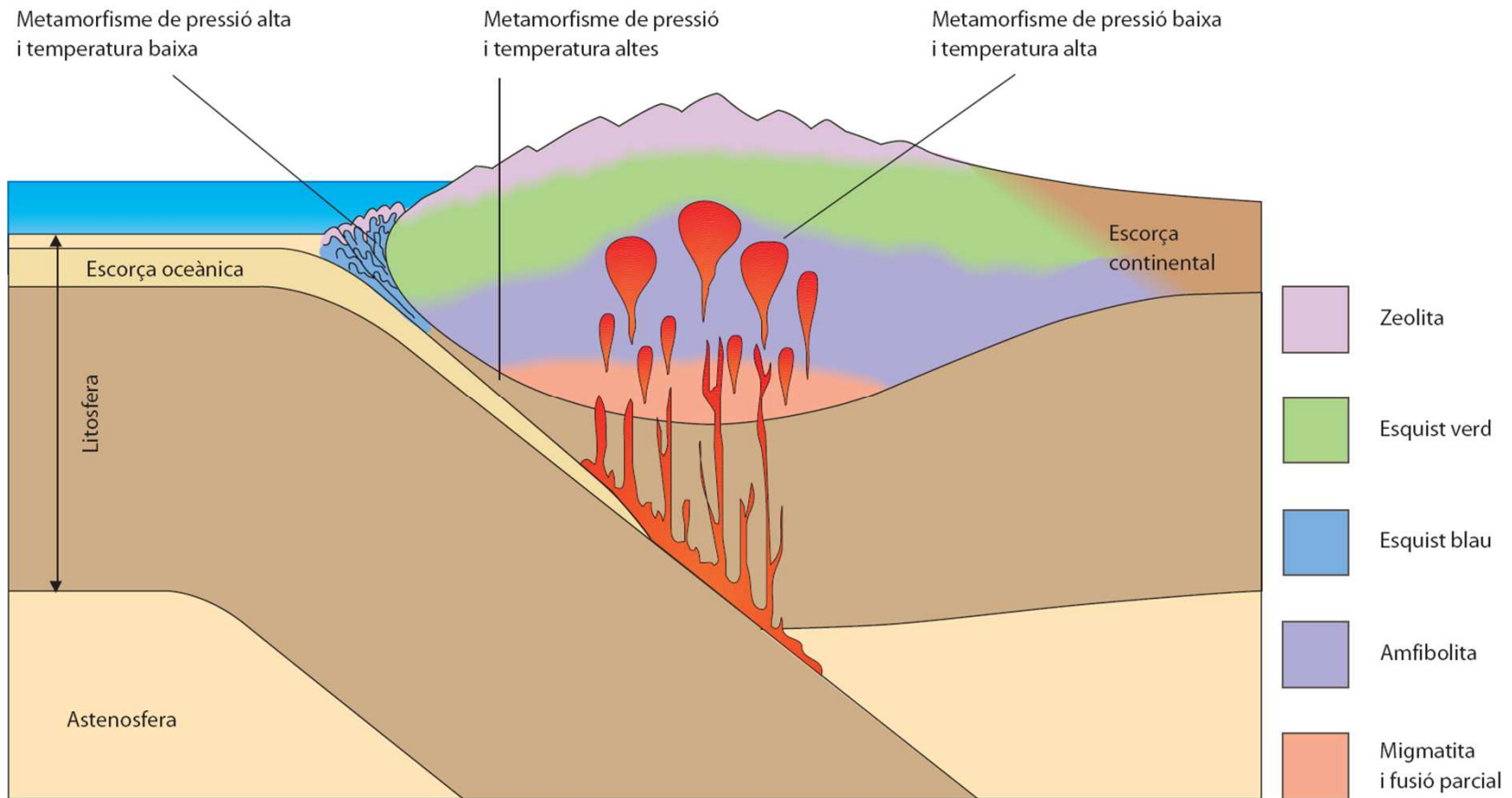
 [INICI](#)

 [ESQUEMA](#)

 [RECURSOS](#)

Les roques metamòrfiques i la tectònica de plaques

Formació de roques metamòrfiques en una zona de subducció on convergeixen una placa oceànica i una placa continental.

Enllaços d'interès

Faults

The screenshot shows a webpage with the title 'Faults'. It contains text explaining that faults are surfaces along which rocks have fractured and been displaced. Below the text are two diagrams: 'SHALLOW-SEEA FAULTS' and 'DEEP-SEA FAULTS'. The shallow-sea diagram shows a block of rock being pushed up, while the deep-sea diagram shows a block of rock being pulled down.

 [PASSA AL WEB](#)

Geology.com Metamorphic rocks

The screenshot shows the geology.com website. The main heading is 'Metamorphic Rocks'. Below it, there is a section titled 'Pictures of Foliated and Non-Foliated Rock Types' with a grid of small images of different rock types. A larger image of 'Amphibolite' is shown at the bottom.

 [PASSA AL WEB](#)

Web identificació de roques: <http://ide-roc.uab.cat/>

Web de microfotografies de roques: <http://edafologia.ugr.es/rocas/index.htm>

Web de fotos de biodiversitat: <http://www.biodiversidadvirtual.org/geologia/>

 SURT

 ANTERIOR

 INICI

 ESQUEMA

 RECURSOS